

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-440/23-1

Sprawa C-440/23

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

14 lipca 2023 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (Malta)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

11 lipca 2023 r.

Strona powodowa:

FB

Strona pozwana:

European Lotto and Betting Ltd

Deutsche Lotto Und Sportwetten Limited

SĄD CYWILNY, PIERWSZA IZBA

SĄD, MALTA

[...]

Postanowienie o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym [...] do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zgodnie z art. 267 [TFUE] [...] w postępowaniu [...]:

[...]:

FB [...]

przeciwko

European Lotto and Betting Ltd [...]
i
Deutsche Lotto Und Sportwetten Limited
[...]

Strony

Stronami postępowania są FB (strona powodowa) [...] oraz

European Lotto and Betting Ltd [...] oraz Deutsche Lotto Und Sportwetten Ltd [...] (pозwane).

Podstawa wniosku

- 1 Spór między stronami dotyczy zwrotu utraconych kwot zakładów. Strona powodowa dochodzi roszczeń z tytułu strat objętych cesją, które powstały w wyniku gry na internetowych automatach do gier i udziału w loteriach (wtórnych).
- 2 Zgodnie z niemieckim prawem [...] § 4 ust. 1 i 4 GlStV [Glücksspielstaatsvertrag (porozumienia między krajami związkowymi w sprawie gier losowych)] do urządzania w Niemczech gier hazardowych wymagane jest uzyskanie zezwolenia. Urządzanie gier hazardowych bez niemieckiego zezwolenia jest zakazane. Przepis w wersji obowiązującej w czasie istotnym dla sprawy stanowi:

„§ 4 ust. 1: Urządzanie publicznych gier losowych i pośrednictwo w nich jest dopuszczalne wyłącznie w przypadku uzyskania zezwolenia wydanego przez właściwy organ danego kraju związkowego. Zakazane jest urządzanie gier losowych bez takiego zezwolenia (nielicencjonowanych gier hazardowych) i uczestniczenie w płatnościach dokonywanych w związku z nielicencjonowanymi grami hazardowymi.

Ustęp 4. Zakazane jest urządzanie publicznych gier losowych przez sieć Internet.

Ustęp 5. W drodze odstępstwa od ust. 4 kraje związkowe mogą w celu lepszego osiągnięcia celów określonych w § 1 zezwolić na samodzielną

dystrybucję i pośrednictwo w loteriach, jak również zarządzanie zakładów sportowych i pośrednictwo w nich przez sieć Internet [...]”.

- 3 [...] § 134 Bürgerliches Gesetzbuch (niemieckiego kodeksu cywilnego, zwanego dalej „BGB”) stanowi:

„Czynność prawna dokonana z naruszeniem zakazu ustawowego jest nieważna, chyba że ustawa stanowi inaczej”.

- 4 [...] § 812 BGB stanowi:

„Kto bez podstawy prawnej uzyskał rzecz kosztem innej osoby poprzez świadczenie tej osoby lub w jakikolwiek inny sposób, jest zobowiązany do jej zwrotu”.

- 5 Pozwana spółka oferuje internetowe automaty do gier, jak również usługi loteryjne na podstawie licencji wydanej przez maltański urząd ds. gier (Maltese Gaming Authority – MGA). Pozwana spółka oferuje klientom loterie przez sieć Internet w podobny sposób jak operatorzy państwowi. Klient może obstawić wynik losowania liczb. Pozwana spółka nie organizuje jednak własnych losowań liczb, lecz jedynie umożliwia klientom obstawienie wyniku takiego losowania przeprowadzanego przez innych dostawców loterii. Taka usługa jest znana w Niemczech pod nazwą „[...] loterii wtórnej [...]”. Z perspektywy graczy udział w grze wygląda podobnie.

- 6 Strona powodowa twierdzi, że pozwana spółka świadczyła usługi na rzecz cedenta „[...] bezprawnie [...] ponieważ nie posiadała dodatkowej, niemieckiej licencji [...]”. Jej zdaniem naruszenie niemieckiego zakazu zarządzania gier losowych bez niemieckiego zezwolenia prowadzi do nieważności umów w świetle [...] § 134 BGB. Pozwana spółka miała zatem obowiązek dokonania zwrotu wszystkich utraconych kwot zakładów na podstawie [...] § 812 BGB (bezpodstawne wzbogacenie).

- 7 Pozwana spółka jest zdania, że [...] nie ma możliwości uzyskania niemieckiego zezwolenia na internetowe automaty do gier, jak również loterie (wtórne), co stanowi naruszenie jej prawa do swobodnego świadczenia usług. Sąd nie mógł zatem powołać się na niedopełnienie formalności administracyjnej polegającej na uzyskaniu „[...] zezwolenia [...]” jako okoliczność przemawiającą na niekorzyść pozwanej spółki. [...] Świadczone przez nią usługi nie były „[...] nielegalne” [...] w Niemczech. Nie można stosować zakazu udostępniania internetowych automatów do gier i internetowych loterii (wtórnych) bez niemieckiego zezwolenia. Pozwana spółka twierdzi, że cedent działa z naruszeniem praw i w złej wierze. Pozwana spółka uważa, że takie [...] roszczenie [ze strony gracza] w przedmiocie zwrotu strat skierowane do operatora posiadającego licencję maltańską stanowi w nieunikniony sposób naruszenie praw i działanie w złej wierze [ze strony] [...] gracza. Strona powodowa ma odmienne zdanie w tej kwestii i powołuje się na właściwość wszystkich niemieckich wyższych sądów

krajowych, które [jak dotąd] nie przychyliły się do tego argumentu w jakiegokolwiek [ze spraw dotyczących] roszczenia [roszczeń] gracza [...].

- 8 Stosunek umowny między stronami reguluje prawo niemieckie. Zgodnie z [...] § 812 [...] BGB [...] istnieje możliwość żądania zwrotu tego, co druga strona uzyskała bez podstawy prawnej poprzez świadczenie lub w jakikolwiek inny sposób. Zgodnie z prawem niemieckim zakazane jest urządzenie gier losowych bez niemieckiego zezwolenia. Jak wynika z niemieckiego orzecznictwa, § 4 ust. 1 i 4 GlüStV są zakazami ustawowymi w rozumieniu § 134 BGB. Nieważność indywidualnych umów o gry hazardowe prowadzi zatem do obowiązku spłaty [...] utraconych kwot zakładów.
- 9 Kwestią budzącą wątpliwości jest jednak to, czy swoboda świadczenia usług i zakaz nadużycia prawa uznawane przez Trybunał Sprawiedliwości [stoją na przeszkodzie] [...] roszczeniu [...] o zwrot wartości bezpodstawnego wzbogacenia w sprawie, której specyfikę przedstawiono powyżej.
- 10 Należy dokonać rozróżnienia między internetowymi („wirtualnymi”) automatami do gier a internetowymi loteriami (wtórnymi). Kwestie dotyczące wirtualnych automatów do gier i loterii w czasie istotnym dla sprawy były uregulowane w odmienny sposób.

I. W przedmiocie strat wynikających z internetowych automatów do gier

- 11 W odniesieniu do internetowych automatów do gier oraz wszystkich pozostałych gier kasynowych (ruletka, blackjack, poker internetowy itp.) niemieckie zezwolenie było konieczne, przy czym nie było możliwości jego uzyskania. Dostawcy prywatni i państwowi mogli jednak uzyskać licencję dla tego segmentu gier w formie stacjonarnej praktycznie na życzenie. W Niemczech automaty do gier są w zasadzie wszechobecne i można je znaleźć zarówno w salonach gier i restauracjach, jak i licznych kasynach¹. Od 2012 r. internetowe loterie i zakłady sportowe są dozwolone.
- 12 Pod koniec 2019 r. kraje związkowe uzgodniły na szczeblu wykonawczym zmianę porozumienia między krajami związkowymi w sprawie gier losowych i zniesienie całkowitego zakazu wszystkich internetowych gier kasynowych. Projekt nowelizacji porozumienia między krajami związkowymi zgłoszono Komisji Europejskiej w maju 2020 r. W § 4 ust. 4 [...] stanowi on, co następuje:

„[...] Licencji na publiczne internetowe gry losowe można udzielić jedynie na potrzeby samodzielnej dystrybucji i pośrednictwa w loteriach, przyjmowania zakładów sportowych i zakładów na gonitwy konne, pośrednictwa w takich zakładach oraz ich samodzielnej dystrybucji, jak również na potrzeby urządzania

¹ <https://www.spielbanken.com/deutschland/>

i samodzielnej dystrybucji internetowych gier kasynowych, wirtualnych automatów do gier i pokera internetowego. [...]”.

13 Tytułem wyjaśnienia w komunikacie do Komisji napisano:

„[...] Niemieckie kraje związkowe uzgodniły załączone porozumienie między krajami związkowymi w sprawie gier losowych z 2021 r., stanowiące regulację następczą na okres rozpoczynający się dnia 1 lipca 2021 r. Projekt zawiera rozwinięcie treści regulacji gier hazardowych w Niemczech, przy czym cele poprzedniego porozumienia między krajami związkowymi w sprawie gier losowych (§ 1) pozostają bez zmian, a jednocześnie umożliwia się dostawcom prywatnym, o ile spełnią ściśle określone warunki, oferowanie pewnych kolejnych internetowych gier hazardowych, które były wcześniej zakazane w Niemczech, co ma służyć zaoferowaniu graczom legalnych i bezpiecznych rozwiązań alternatywnych wobec gier oferowanych na czarnym rynku. [...] Zasadniczo monopol państwa w zakresie loterii (§ 10) [...] zostanie zachowany. [...]”.

14 Dnia 8 września 2020 r. premierzy krajów związkowych i szefowie kancelarii senatów przyjęli uchwałę o grach hazardowych w okresie przejściowym obowiązującym do dnia 1 lipca 2021 r. W uchwale określono sposób postępowania w odniesieniu do dostawców nielicencjonowanych gier hazardowych, które były zasadniczo zakazane w tamtym czasie, ale od dnia 1 lipca 2021 r. miało być możliwe uzyskanie na nie licencji. Uchwała stanowi:

„[...] Do dnia 30 czerwca 2021 r. egzekwowanie przepisów wobec dostawców nielegalnie udostępniających gry hazardowe będzie koncentrować się na tych dostawcach, co do których przewiduje się, że będą mieli prawdopodobnie zamiar uchylania się od stosowania się do przyszłych przepisów. [...] Kraje związkowe podejmą działania przeciwko tym dostawcom nielegalnych gier hazardowych. [...]”.

15 Na tej podstawie dnia 30 września 2020 r. najwyższy organ nadzoru ds. gier hazardowych krajów związkowych przedstawił tzw. wspólne wytyczne dotyczące udostępniania internetowych automatów do gier i pokera internetowego bez (dodatkowego) niemieckiego zezwolenia. [...] W wytycznych stwierdzono:

„[...] W związku z tym, że sytuacja prawna ma ulec zmianie z dniem 1 lipca 2021 r., udostępnianie internetowych automatów do gier i pokera internetowego, które w chwili obecnej nie kwalifikuje się do uzyskania licencji – obejmujące przypadki samodzielnej dystrybucji i urządzania – stanowi zasadniczo jedną z okoliczności, w której nie będą podejmowane czynności w ramach egzekwowania przepisów o grach hazardowych, o ile spełnia ono następujące wymogi, które zostały uznane przez kraje związkowe jako technicznie wykonalne. [...]”.

- 16 W dalszej części przedstawiono wykaz wymagań. W rezultacie niemieckie kraje związkowe nie podejmowały działań przeciwko dostawcom internetowych automatów do gier nieposiadającym niemieckiego zezwolenia.
- 17 Pozwana spółka argumentuje, że wcześniejszy całkowity zakaz internetowych gier kasynowych nie mógł być uzasadniony celami określonymi w § 1 porozumienia między krajami związkowymi („[...] Cele [...]”). Nie można przyjąć takiego uzasadnienia, ponieważ kraje związkowe, a więc podmioty odpowiedzialne za regulację gier hazardowych, same nie uważają istniejącego wcześniej zakazu za bezwzględnie obowiązujący. Przedstawiając Komisji projekt nowelizacji porozumienia między krajami związkowymi, kraje związkowe odpowiedzialne za uregulowanie dotyczące gier hazardowych jasno stwierdziły, że cel porozumienia między krajami związkowymi można osiągnąć, stosując łagodniejszą interwencję w postaci systemu uprzedniego formalnego zatwierdzenia. Ponieważ cele porozumienia między krajami związkowymi w nowelizacji zakładającej przejście od całkowitego zakazu do systemu zezwoleń są identyczne, zastąpienie całkowitego zakazu nowym rozwiązaniem świadczy o tym, że zakaz ten nie mógł być niezbędny do osiągnięcia celów GlüStV, nawet przed zmianą sytuacji prawnej z dniem 1 lipca 2021 r.
- 18 Pozwana spółka dodatkowo argumentuje, że całkowitego zakazu internetowych hazardowych gier kasynowych nie można uznać za odpowiedni, w świetle sformułowanych przez Trybunał Sprawiedliwości wymogów co do uzasadnienia, do osiągnięcia celów porozumienia między krajami związkowymi. Wynika to z faktu, że celem porozumienia między krajami związkowymi nie jest całkowity zakaz gier kasynowych, ale skanalizowanie „naturalnej skłonności [społeczeństwa] do hazardu” w uporządkowany i kontrolowany sposób. Jeżeli jednak w niemieckim prawie nie ma „[...] sposobów porządkowania i [...] kontrolowania określonego popytu na internetowe gry kasynowe (tzw. „naturalnej skłonności do hazardu”, jak sformułowano to w § 1 GlüStV), całkowity zakaz jest bezsprzecznie nieodpowiedni do osiągnięcia celów porozumienia między krajami związkowymi.
- 19 Strona pozwana podnosi, że z uzasadnieniem uprzednio obowiązującego całkowitego zakazu internetowych automatów do gier z powołaniem się na cele porozumienia między krajami związkowymi sprzeczne są również obwieszczenia krajów związkowych odpowiedzialnych za regulację gier hazardowych z września 2020 r. („[...] okólnik” oraz „[...] wspólne wytyczne [...]”). W tych deklaracjach kraje związkowe stwierdziły również, że w ich ocenie nie istnieje przekonujący wzgląd interesu publicznego, który uzasadniałby ograniczenie swobody świadczenia usług ze względu na brak licencji niemieckiej.
- 20 Ponadto pozwana spółka podnosi, że roszczenie o zwrot utraconych kwot zakładów z powołaniem się na bezpodstawne wzbogacenie nie może być uzasadnionym ograniczeniem swobody świadczenia usług, ponieważ zachowanie strony powodowej i cedenta (tj. pierwotnego gracza) stanowi nadużycie prawa. Cedent [...] chciał brać udział i brał udział w wolnej od wad grze losowej

oferowanej przez posiadającego licencję i oficjalnie nadzorowanego dostawcę. System obowiązujący na Malcie zapewnia graczom ochronę przed oszustwami. Dodatkowa licencja niemiecka nie niosłaby ze sobą żadnej korzyści dla gracza. W szczególności konto gracza było objęte zarządem powierniczym dostawcy. Co więcej, zgodnie z maltańskim prawem istnieje uprawnienie do natychmiastowej wypłaty salda, a Malta ma sprawny system sądownictwa.

- 21 Strona powodowa zgadza się z poglądem spółki pozwanej przynajmniej w tej kwestii, że udzielenie odpowiedzi przez Trybunał Sprawiedliwości na sformułowane pytania jest konieczne do uzyskania pewności prawnej i jasności prawnej dla jej modelu biznesowego.
- 22 Strona powodowa powołuje się jednak również na orzecznictwo sądów niemieckich. W wielu sporach sądowych z udziałem graczy w zasadzie wszystkie sądy niemieckie postrzegają całkowite wyłączenie internetowych automatów do gier z niemieckiej licencji za uzasadnioną ingerencję w swobodę świadczenia usług przez dostawców posiadających już licencję i nadzorowanych przez władze w państwie członkowskim ich siedziby.
- 23 Z perspektywy sądu odsyłającego argumentacji pozwanej spółki nie można automatycznie odrzucić. Prawidłowa wykładnia prawa Unii w okolicznościach niniejszej sprawy nie jest jednak tak oczywista, by sąd odsyłający mógł rozstrzygnąć sprawę wyłącznie na podstawie wcześniejszego orzecznictwa Trybunału.

II. W przedmiocie części roszczeń dotyczących loterii internetowych:

- 24 W okresie istotnym dla sprawy w odniesieniu do loterii można było ubiegać się o licencję na obsługę loterii internetowych (§ 4 ust. 5 GlüStV). Pozwana spółka jako dostawca prywatny nie miała jednak możliwości uzyskania tego rodzaju licencji na urządzenie loterii internetowych. Zgodnie z prawem niemieckim licencje na loterie przydzielano wyłącznie dostawcom kontrolowanym przez państwo (§ 10 ust. 2 i 6 GlüStV).
- 25 Wykluczenie dostawców prywatnych z możliwości uzyskania licencji na loterie było przedmiotem zagorzałych debat między władzami krajowymi a prywatnymi podmiotami konkurującymi, toczących się przez wiele lat przed niemieckimi sądami. Podczas gdy prywatni dostawcy usług loterii uważają, że zastrzeżenie loterii dla podmiotu państwowego nie jest uzasadnione przekonującymi względami w świetle celów porozumienia między krajami związkowymi, dostawcy państwowi zauważają, że monopol państwa na loterie musi zostać utrzymany, aby zapewnić ochronę graczom.
- 26 Sąd administracyjny w Monachium orzekł jednak w orzeczeniu z 2017 r., że monopol państwa na loterie wynikający z § 10 ust. 2 i 6 GlüStV najwyraźniej

narusza swobodę świadczenia usług i nie jest uzasadniony nadrzędnymi względami interesu publicznego².

27 Ponadto publicznie dostępna jest opinia biegłego, w której zakwestionowano zasadność monopolu na loterię w sytuacji zezwolenia na internetowe gry kasynowe zapowiedzianego przez kraje związkowe wiosną 2020 r.³. Sporządzenie opinii zleciły władze. Wyrażono wątpliwości, czy argument o oszustwie i manipulacji będzie nadal wystarczający, by uzasadnić monopol na loterie.

28 [...]

29 Z tego, co wie [...] [sąd odsyłający], od 2017 r. wszystkie niemieckie sądy w postępowaniach dotyczących zgodności z prawem loterii wtórnych pozwanej spółki lub innych dostawców pozostawiły otwartą kwestię tego, czy zastrzeżenie ich dla państwa (monopol na loterię) jest uzasadnione. Od 2017 r. wszystkie sądy opierały się w swojej argumentacji na fakcie, iż pozwana spółka nie urzędowała loterii w znaczeniu przewidzianym w definicji zawartej w porozumieniu między krajami związkowymi, ale przyjmowała zakłady na wyniki innych loterii. Nigdy nie wzięto pod uwagę tego, że zakłady te były objęte licencją i nadzorem w innym państwie członkowskim. Niemieckie sądy argumentują, że rzeczą uzasadnioną w świetle celów porozumienia między krajami związkowymi byłoby wyłączenie zakładów, w których obstawia się wyniki loterii państwowych, z możliwości uzyskania licencji.

30 Przykład takiej argumentacji znajduje się w wyroku OLG Koblenz z 2019 r.⁴.

„[...] (108) Loterie wtórne prowadzone przez pierwszego z pozwanych nie są również loterią w rozumieniu § 3 ust. 3 GlüStV, ale zakładem w rozumieniu § 1 ust. 3 GlüStV. W związku z powyższym gra losowa oferowana przez pozwanego nie jest przedmiotem monopolu na loterie wynikającego z § 10 ust. 6 GlüStV, zatem w niniejszej sprawie nie zachodzi konieczność rozstrzygnięcia kwestii niezgodności tego przepisu z prawem Unii.

[...] Nie ma powodu, aby kierować do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wnioski na podstawie art. 267 TFUE. Wynika to z faktu, że pytanie przedstawione przez stronę powodową nie ma znaczenia dla wydania rozstrzygnięcia. W niniejszej sprawie decydujące znaczenie ma zakaz internetowy istniejący na podstawie § 4 ust. 4 GlüStV. Z kolei monopol na loterie, o którym mowa w porozumieniu między krajami związkowymi w sprawie gier losowych, nie ma znaczenia dla sprawy. Monopol na loterie, o którym

² <https://www.isa-guide.de/isa-law/articles/170610.html>

³ https://cdn.businessinsider.de/wp-content/uploads/2020/01/191107_Kurzgutachten-Ruttig.pdf

⁴ <https://landesrecht.rlp.de/bsrp/document/JURE190009319>

mowa w porozumieniu między krajami związkowymi w sprawie gier losowych, nie wpływa bowiem na loterię wtórną oferowaną przez pierwszego z pozwanych. Jak już wyjaśniono, loteria wtórna nie jest loterią, ale zakładem. Nie istnieje monopol państwa dla tej formy hazardu, która jest urządzana przez sieć Internet. [...] [...]”.

- 31 W sprawie wniesionej przez spółkę pozwaną do wyższego sądu administracyjnego kraju związkowego Saary⁵ sąd pozostawił otwartą również kwestię tego, czy zastrzeżenie loterii dla państwa jest uzasadnione w świetle prawa Unii i w wiodącym zdaniu stwierdził, co następuje:

„[...] Obstawienie wyniku loterii, a więc tzw. loterie wtórne, nie wchodzi w zakres pojęcia loterii, o którym mowa w § 3 ust. 3 zdanie 1 GlüStV [...]”.

- 32 Ponadto sąd bada jedynie, czy wykluczenie podmiotów prywatnych z licencji na urządzenie (wtórnych) loterii internetowych jest uzasadnione w świetle § 4 ust. 4 GlüStV. Wyższy sąd administracyjny potwierdza to następującymi rozważaniami:

„[...] Przedmiotem zakazu przewidzianego w § 4 ust. 4 GlüStV nie są loterie wtórne jako takie, ale urządzenie przez sieć Internet gier losowych wszelkiego rodzaju i pośredniczenie w nich. Fakt, że zakaz ten zostaje uchylony w ust. 5 w odniesieniu do zakładów sportowych pod ścisłymi warunkami w celach eksperymentalnych nie powoduje, jak wyjaśnił przekonująco federalny sąd administracyjny, niespójności całego rynku hazardowego, choćby z powodu zastrzeżenia możliwości eksperymentowania. Prawdą jest jednak, że szczególne ryzyko w przypadku loterii jest, jak powszechnie wiadomo, postrzegane jako bardziej ograniczone niż przykładowo w przypadku automatów do gier czy zakładów na gonitwy konne, których udzielenie licencji jest zasadniczo możliwe zależnie od sytuacji prawnej, przy czym odnośnie do zakładów na gonitwy konne należy dodać, że zgodnie z § 27 ust. 2 zdanie drugie GlüStV dozwolone może być nawet urządzenie i pośredniczenie przez sieć Internet. Niezależnie od powyższego, strona powodowa, powołując się na tę okoliczność, ignoruje kontekst nowego uregulowania zawartego w § 4 ust. 5 GlüStV. [...] [...]”.

- 33 Sąd odsyłający ma wątpliwości, czy taka wykładnia prawa Unii i praktyka sądów jest właściwa, by stanowić uzasadnione ograniczenie swobody świadczenia usług. Trudno zrozumieć, dlaczego w przypadku usługi identycznej z perspektywy konsumenta powinno się dokonywać rozróżnienia na zakład u dostawcy państwowego na wynik loterii urządzanej j przez państwo i na zakład u podmiotu prywatnego podlegającego regulacjom w innym państwie członkowskim na wynik tej samej loterii państwowej.

⁵ <https://recht.saarland.de/bssl/document/MWRE190001485>

- 34 Licencjonowana loteria wtórna na Malcie jest regulowana w taki sam sposób jak zakłady, a zatem podlega zdecydowanie ostrzejszym uregulowaniom niż loterie bazowe w Niemczech, które w porozumieniu między krajami związkowymi w sprawie gier hazardowych postrzega się jako mniej niebezpieczny produkt hazardowy.
- 35 W każdym razie kwestią dyskusyjną jest, czy można posłużyć się tym rozróżnieniem, by uzasadnić fakt, że ze względu na cele porozumienia między krajami związkowymi, o których mowa w § 1 GlüStV, nie istnieje żadna możliwość uzyskania niemieckiej licencji na prywatne loterie (wtórne). Jeżeli zgodnie z prawem Unii decydujące znaczenie ma perspektywa konsumenta, trudno pogodzić prawo do swobodnego przepływu usług z traktowaniem tej samej usługi w odmienny sposób. Tym bardziej, że internetowe gry kasynowe, które prawdopodobnie są w większym stopniu uzależniające, nie powinny już podlegać całkowitemu zakazowi zdaniem krajów związkowych odpowiedzialnych za regulację gier hazardowych, aby osiągnąć cele porozumienia między krajami związkowymi.
- 36 [...]
- 37 [...]

Pytania

1. *Czy art. 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że naruszenie swobody świadczenia usług poprzez ogólny zakaz udostępniania internetowych automatów do gier w państwie członkowskim konsumenta (państwie docelowym) przez operatorów internetowych kasyn, którzy posiadają licencję i są objęci regulacjami w swoim państwie pochodzenia (Malta), nie może być uzasadnione nadrzędnymi względami interesu publicznego,*
 - *jeżeli docelowe państwo członkowskie zezwala jednocześnie powszechnie operatorom prywatnym na udostępnianie stacjonarnych gier na licencjonowanych automatach do gier w salonach gier i restauracjach oraz bardziej ekstremalnych gier w kasynach stacjonarnych, [i] na działalność loterii krajowych licencjonowanych przez loterie państwowe w ponad 20 000 punktach agencyjnych skierowanych do ogółu społeczeństwa; oraz*
 - *zezwała na licencjonowaną działalność w zakresie gier internetowych prywatnym operatorom zakładów sportowych i zakładów na goniłwy konne oraz prywatnym pośrednikom loterii internetowych sprzedającym produkty loterii państwowych i innych licencjonowanych loterii,*

a jednocześnie to samo państwo członkowskie, wbrew wyrokom [...] [Trybunału Sprawiedliwości w sprawach] Deutsche Parkinson (C-148/15, pkt 35), Markus Stoß (C-316/07) i Lindman (C-42/02) najwyraźniej nie przedstawiło naukowych dowodów potwierdzających, że takie gry stwarzają szczególne zagrożenia, które w istotny sposób przyczyniają się do osiągnięcia celów przyświecających uregulowaniu tego państwa członkowskiego, a w szczególności celu, jakim jest zapobieganie problematycznym grom hazardowym; oraz

że w świetle tych zagrożeń ograniczenie stosowania zakazu do internetowych automatów do gier – a niestosowanie go do wszystkich proponowanych gier hazardowych dozwolonych w internetowych i stacjonarnych automatach do gier – można uznać za odpowiednie, obowiązkowe i proporcjonalne dla osiągnięcia celów wspomnianego uregulowania?

2. *Czy art. 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie stosowaniu całkowitego zakazu urządzania internetowych hazardowych gier kasynowych, o którym mowa w § 4 ust. 1 i 4 niemieckiego porozumienia między krajami związkowymi w sprawie gier hazardowych („GlüStV”), skoro niemiecka regulacja gier hazardowych (traktat państwowy w sprawie gier hazardowych „GlüStV”) zgodnie z § 1 nie ma na celu całkowitego zakazu hazardu, ale „[...] skanalizowanie naturalnej skłonności społeczeństwa do hazardu w uporządkowany i kontrolowany sposób, jak również przeciwdziałanie rozwojowi i rozprzestrzenianiu się nielegalnego hazardu na czarnym rynku”, a wśród graczy istnieje znaczny popyt na internetowe automaty do gier?*
3. *Czy art. 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że ogólnego zakazu oferowania usług kasyna internetowego nie można stosować, jeżeli*
 - *rządy wszystkich krajów związkowych tego państwa członkowskiego uzgodniły już, że zagrożenia związane z takim udostępnianiem gier hazardowych w Internecie można zwalczać skuteczniej z wykorzystaniem systemu uprzednich oficjalnych zezwoleń, a nie poprzez całkowity zakaz; oraz*
 - *stworzyły one i uzgodniły przyszłe ramy regulacyjne w postaci odpowiedniego porozumienia między krajami związkowymi, w którym całkowity zakaz zastępuje się systemem uprzednich zezwoleń;*

- *a w oczekiwaniu na przyszłe uregulowanie postanawiają akceptować odpowiednie udostępnianie gier hazardowych bez niemieckiego zezwolenia pod warunkiem jego zgodności z określonymi wymogami, które muszą być spełnione do czasu udzielenia niemieckich licencji;*
- choć zgodnie z wyrokiem w sprawie [...] Winner Wetten [(C-409/06)] prawa Unii nie można tymczasowo zawiesić?*
4. *Czy art. 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że państwo członkowskie (docelowe) nie może uzasadnić nadrzędnymi względami interesu publicznego uregulowania krajowego, jeżeli*
- *uregulowaniem tym zakazuje się konsumentom zawierania zakładów transgranicznych licencjonowanych w innym państwie członkowskim (pochodzenia) na [wyniki] loterii licencjonowanych w docelowym państwie członkowskim, które są tam dozwolone i regulowane, w przypadku gdy*
 - *loterie są licencjonowane w docelowym państwie członkowskim, a uregulowanie ma na celu ochronę graczy i małoletnich;*
 - *i gdy uregulowanie dotyczące licencjonowanych zakładów na [wyniki] loterii w państwie członkowskim pochodzenia również ma na celu ochronę graczy i małoletnich oraz zapewnia ten sam poziom ochrony co uregulowanie dotyczące loterii w państwie docelowym?*
5. *Czy art. 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że zasada ta stoi na przeszkodzie odzyskaniu kwot zakładów utraconych w toku uczestnictwa w loteriach (wtórnych) ze względu na domniemaną nielegalność transakcji spowodowanej brakiem licencji w państwie członkowskim konsumenta, jeżeli:*
- *prawo wyklucza możliwość uzyskania takiej licencji przez loterie prywatne (wtórne);*
 - *wykluczenie to jest uzasadniane przez sądy krajowe domniemaną różnicą między zakładem zawierającym u operatora państwowego na wyniki loterii urządzanej przez państwo a zakładem zawierającym u podmiotu prywatnego na wyniki loterii państwowej?*
6. *Czy art. 56 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie odzyskaniu kwot zakładów utraconych w toku uczestnictwa w loteriach (wtórnych) ze względu na domniemaną nielegalność transakcji spowodowanej brakiem licencji w państwie członkowskim konsumenta, jeżeli:*

- *prawo wyklucza możliwość uzyskania takiej licencji przez loterie prywatne (wtórne);*
 - *oraz jeżeli wykluczenie to, działające na korzyść podmiotów zarządzających loterie państwowe, jest uzasadniane przez sądy krajowe domniemaną różnicą między zakładem zawierającym u operatora państwowego na wyniki loterii urządzonej przez państwo a zakładem zawierającym u podmiotu prywatnego na wyniki tej samej loterii państwowej?*
7. *Czy art. 56 TFUE i zakaz nadużycia prawa ([...] Niels Kratzer [C-423/15])) należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie roszczeniu o zwrot utraconych kwot zakładów opartemu na braku niemieckiego zezwolenia i bezpodstawnym wzbogaceniu, w sytuacji gdy podmiot je przyjmujący posiada licencję i jest objęty nadzorem przez władze w innym państwie członkowskim, a składniki majątku będące przedmiotem roszczenia i roszczenia o zapłatę gracza są gwarantowane przez prawo państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba tego podmiotu?*

[...]

DOKUMENT ROZWIĄZANIA